

UOT 3:001.12

<https://doi.org/10.30546/ifs.2026.1.46.1036>

**AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI XALQIMIZIN VƏ
DÖVLƏTİMİZİN ZƏNGİN SƏRVƏTİDİR**

Azər Mustafayev

fəlsəfə elmləri doktoru, professor

AMEA Fəlsəfə və Sosioloqiya İnstitutu, **Azərbaycan**

mustafayev.azer1954@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2509-1159>

Xülasə. Məqalədə AMEA-nın yaranma tarixi, inkişaf mərhələləri, müasir vəziyyəti araşdırılır. Eyni zamanda AMEA-nın formalaşmasında xüsusi xidmətləri olmuş görkəmli alimlər, akademiklər, təsisçilər, bu ali elm qurumuna rəhbərlik etmiş prezidentlər haqqında da məlumat verilir. Qeyd edilir ki, AMEA-nın qorunub saxlanmasında və inkişaf etdirilməsində ümummilli lider Heydər Əliyev və onun layiqli siyasi varisi dövlət başçısı İlham Əliyevin əvəzsiz rolu vardır. Həmçinin AMEA-da bu gün yaranmış problemlər və onlardan çıxış yolları da göstərilir.

Açar sözlər: AMEA, təsisçilər, prezidentlər, akademiklər, elm və təhsil, elmi-tədqiqat institutları, islahatlar, problemlər

**THE AZERBAIJAN NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES IS A RICH RESOURCE
FOR OUR PEOPLE AND OUR STATE**

Azer Mustafayev

Abstract. The article examines the history of the Azerbaijan National Academy of Sciences (ANAS), its stages of development, and its current status. It provides information on leading scientists, academics, founders, and presidents who made significant contributions to the establishment and development of ANAS. The role of the National Leader Heydar Aliyev and his valuable political successor, President Ilham Aliyev, in the preservation and development of the Azerbaijan National Academy of Sciences is emphasized. Additionally, the article addresses the challenges currently facing the ANAS and discusses possible ways to address them.

Keywords: ANAS, founders, presidents, academicians, science and education, scientific research institutes, reforms, problems

**АЗЕРБАЙДЖАНСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК — БОГАТОЕ
ДОСТОЯНИЕ НАШЕГО НАРОДА И ГОСУДАРСТВА**

Азер Мустафаев

Резюме. В статье исследуются история создания Национальной академии наук Азербайджана (НАНА), этапы её развития и современное состояние. Особое внимание уделяется выдающимся ученым, академикам и основателям, а также президентам, возглавлявшим эту высшую научную организацию и внесшим значительный вклад в её формирование и становление. Отмечается, что в сохранении и развитии НАНА исключительную роль сыграли общенациональный лидер Гейдар Алиев и его достойный политический преемник — глава государства Ильхам Алиев. В статье также рассматриваются актуальные проблемы, с которыми сталкивается НАНА на современном этапе, и анализируются возможные пути их решения.

Ключевые слова: НАНА, основатели, президенты, академики, наука и образование, научно-исследовательские институты, реформы, проблемы

2025-ci ilin may ayında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının yaranmasının 80 illiyi tamam oldu. Onun yaranma tarixinə nəzər salsaq görərik ki, əvvəlcə *Azərbaycan SSR MİK-in 29 dekabr 1932-ci il tarixli qətnaməsi ilə Azərbaycan Dövlət Elmi-Tədqiqat İnstitutunun bazasında SSRİ EA-nın Zaqaqaziya filialının Azərbaycan şöbəsi yaradılmışdı* (7, c.1-2). Şöbə 1935-ci ildə isə SSRİ EA-nın Azərbaycan Filialına çevrildi. Artıq II Dünya müharibəsinin başa çatması ərəfəsində Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası yaradıldı. Azərbaycan SSR Xalq Komissarları Sovetinin “Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının yaradılması haqqında” 27 mart 1945-ci il tarixli, 316 sayılı qərarı ilə *“Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının təsis edilməsi respublika səviyyəsində rəsmiləşdirildi və onun Nizamnaməsi təsdiq olundu”* (1, s.342-343). Elmi-tədqiqat müəssisələrinin, ali məktəblərin və ictimai təşkilatların irəli sürdükləri namizədlər arasından *“Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının, 12 alim milliyyətə azərbaycanlı olmaqla, 15 nəfərdən ibarət akademiyanın həqiqi üzvlərinin ilk tərkibi müəyyənləşdirildi”* (6, c.355-358). Respublika hökuməti Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının Nizamnaməsini təsdiqləməklə, respublikanın daha çox görkəmli alimlərini birləşdirən ali elmi qurum kimi, Azərbaycan SSR EA-nın aparıcı mövqeyini təsbit etdi.

Bu elm məbədinin yaranmasında və inkişafında böyük tarixi şəxsiyyətlər iştirak etmişdir. 1945-ci il martın 31-də Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvlərinin ilk ümumi yığıncağında Akademiyanın prezidenti və vitse-prezidenti, akademik katibi, rəyasət heyəti və bölmələrinin sədrləri ilə yanaşı, *Mirəsədulla Mirələsgər oğlu Mirqasımov Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü və ilk prezidenti seçildi* (5, c.1). O, 1945-1947-ci illərdə Azərbaycan SSR EA-nın prezidenti olmuşdur. Mirəsədulla Mirqasımov adlı-sanlı nəsiləndən olan tarixi şəxsiyyətlərdən biri idi. (Hazırda onun oğlu Oqtay Mirqasımov Azərbaycanın tanınmış kinorejissoru, ssenarist və Azərbaycan Respublikasının Xalq artistidir.) M.Mirqasımov Odessada Novorossiysk İmperator Universitetinin tibb fakültəsini bitirmiş və tibb elmləri doktoru olan və professor elmi adını alan ilk azərbaycanlı olmuşdur.

Beləliklə, Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının yaradılması elmin tərəqqisinə töhfə verən ali elmi qurum oldu. Burada bütün elmi elita cəmləşmişdi. Sonrakı illərdə dünya şöhrətli kimyaçı alim Yusif Məmmədəliyev iki dəfə – 1947-1950-ci, 1958-1961-ci illərdə Akademiyanın prezidenti olmuşdur. O, respublikada elmin hərtərəfli inkişafına yönəlmiş mühüm addımlar ataraq Azərbaycan akademik elminə böyük töhfələr vermişdir. Belə ki, o, SSRİ-nin faşizm üzərində qələbəsində mühüm rol oynamış və aviasiyada geniş tətbiq olunan yüksək oktanlı benzin kəşf etmişdi. Bu kəşfinə görə Stalin mükafatına layiq görülmüşdü.

Ölkə başçısı tərəfindən akademik İsa Həbibbəyli 2022-ci il oktyabrın 25-də AMEA-nın yeni prezidenti vəzifəsinə təsdiqlənmişdir. AMEA-nın təsisçilərindən Dadaşov Sadiq Ələkbər oğlunun, Əlizadə Ələşraf Əbdülhüseyn oğlunun, Əzizbəyov Şamil Əbdülrəhim oğlunun, Hacıbəyov Üzeyir Bəy Əbdülhüseyn oğlunun, Hüseynov Heydər Nəcəf oğlunun, İbrahimov Mirzə Əjdər oğlunun, Məmmədəliyev Yusif Heydər oğlunun, Mirqasımov Mirəsədulla Mirələsgər oğlunun, Qaşqay Mirəli Seyidəli oğlunun, Topçubaşov Mustafa Ağabəy oğlunun, Hüseynov Mikayıl Ələsgər oğlunun, Vəkilov Səməd Yusif oğlunun adlarını çəkmək olar.

Elmlər Akademiyasının yeni fəaliyyət istiqamətlərinin formalaşması ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövrünə təsadüf edir. Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev Elmlər Akademiyasını elmi tərəqqinin əsas hərəkətverici mərkəzinə çevirdi. Ulu öndər AMEA-nın dünya elminin tərkib hissəsi səviyyəsində qəbul edilməsinə nail oldu.

Heydər Əliyev Ali Sovetin sədri olanda ilk gəldiyi yer Elmlər Akademiyası olmuşdur. O, Akademiyanın əməkdaşları ilə görüşmüş, ölkədə iqtisadi vəziyyətin çətin olmasına baxmayaraq, alimlərdən qayğısını əsirgəməmişdir. 1993-cü ildə ümummilli liderimiz Heydər Əliyev Akademiyanın alimləri ilə görüşündə qeyd etmişdir: *“Hansı iqtisadiyyat olursa-olsun, elm inkişaf etməlidir. Elmlər Akademiyası Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyətidir. 1945-ci ildə Akademiyanı yaradan alimlər çox böyük şücaət göstəriblər. Ötən dövrdə Elmlər Akademiyasının institut və müəssisələrində aparılan fundamental tədqiqatlar sayəsində Azərbaycan elmi çox inkişaf etmişdir”* (2, s.162). Heydər Əliyevin bu sözləri bütövlükdə Azərbaycan elminə, akademiya əməkdaşlarına verilən ən yüksək qiymətdir.

Ulu öndər, böyük mütəfəkkir Heydər Əliyev Elmlər Akademiyasını bağlamaq istəyən “demokratik” siyasi qüvvələrə qarşı sinəsini gərəkək onu xilas etmişdir. *“Dağıtmaq asandır, qurmaq, yaratmaq çətinidir. Akademiya haqqında fikir söyləyənlər özləri əvvəllər akademiya işləmiş adamlar idi. Əmin ola bilərsiniz ki, Elmlər Akademiyası da, institutlar da fəaliyyət göstərəcəklər və biz buna*

imkan yaradacağıq. Azərbaycanın elmi inkişaf etməlidir” (2, s.162). Milli Elmlər Akademiyasının taleyi ilə bağlı bir vaxtlar yayılmış bəzi şayiələri qəti şəkildə təkzib edərək yada salmaq istəyirik ki, AMEA bilavasitə Prezident Heydər Əliyevin himayəsi altında idi və onun şəxsi sərəncamı olmadan burada heç bir dəyişiklik aparıla bilməzdi. Xüsusən onun dağıdılmasına yönəldilmiş heç bir addım atıla bilməzdi. Cənab Heydər Əliyev ona məxsus uzaqgörənliklə bu sahədə ortaya çıxma biləcək söz-söhbətlərin qarşısını almaq üçün bu məsələ ilə bağlı qəti mövqeyini bildirmişdi.

O, Elmlər Akademiyasını Azərbaycan xalqının “məbədghahı” adlandırır. H.Əliyev deyirdi ki, Akademiya yaşamalıdır. Heydər Əliyev Elmlər Akademiyasına yüksək dəyər verirdi və bildirdi ki, “Elmlər Akademiyası Azərbaycan elmini dünyada tanıdıbdır və dünya elminə, bəşər elminə öz böyük töhfələrini veribdir”.

Heydər Əliyev xalqın dəvəti ilə Naxçıvandan Bakıya gələndə onunla görüşmək biz yapıcı gənc alimlərə də qismət oldu. O, bizimlə 15 dəqiqə əvəzinə 45 dəqiqə söhbət elədi. Mən o vaxtlar YAP-ın Abşeron şöbəsinin sədri idim. Heydər Əliyevin ayaqları altında qurban kəsməyi təklif etdim. Qurban kəsəndə onun çox xoşuna gəlmişdi. Bir gün Siyasi Şuranın iclasında iştirak etmək üçün o, bizi də çağırırdı.

Heydər Əliyevin ailəsində bir neçə akademik var. Heydər Əliyevin böyük qardaşı Həsən Əliyev bir çox yüksək vəzifələrdə çalışmış, Azərbaycan təbiətinin vurğunu olan, saf, yüksək mənəviyyətli bir şəxsiyyət idi. Digər qardaşı akademik Cəlal Əliyev təşkilatlanma işində sinəsini qabağa verən dəyərli şəxsiyyət idi. Heydər Əliyevin həyat yoldaşı görkəmli oftalmoloq-alim Zərifə xanım Əliyeva Azərbaycanda oftalmologiyanın inkişafına öz töhfəsini vermiş alimlərdən idi.

O vaxtlar akademik Püstəxanım Əzizbəyova Heydər Əliyevin politologiya üzrə akademik seçilməsi təklifinə Heydər Əliyev: “Mənə lazım deyil, mənim vəzifəm akademiklikdən üstündür. Akademikliyə layiqli olanları seçin” demişdi.

Məhz Ulu öndərin 15 may 2001-ci il tarixli fərmanı ilə Elmlər Akademiyasına Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) statusu verilmiş və bununla Akademiyanın elmimizin inkişafında əldə etdiyi uğurlar, respublika ictimaiyyəti arasında artan nüfuzu və elmin inkişafının əsas təminatçısı olması fikri təsdiqlənmiş oldu.

“Müqəddəs elm ocağı!” Bu sözlər də cənab Heydər Əliyevə məxsusdur və Elmlər Akademiyası haqqında deyilmişdir. Bəli, Prezident Heydər Əliyev Azərbaycanda elmin inkişafını və bu məsələdə MEA-nın rolunu çox yüksək qiymətləndirirdi.

Bu gün Azərbaycan elminin inkişafına dövlət qayğısı artırılmışdır. Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasətini uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin ölkədə elmin inkişafı, cəmiyyətdə alimlərin nüfuzunun artırılması istiqamətində həyata keçirdiyi siyasət olduqca diqqətəlayiqdir. Onun “Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının gənc alimlərinin Avropanın elmi mərkəzlərində doktorantura təhsilinin maliyyələşdirilməsi haqqında” Sərəncamı alimlərə və aspirantlara göstərdiyi diqqətin təzahürüdür. Prezident İlham Əliyev 2011-ci ildə aprel ayının 26-da AMEA-nın ümumi yığıncağında demişdir: “*Akademiyada Azərbaycanın intellektual elitası cəmlənib. Akademiyanın inkişafı Azərbaycanda elmin inkişafına birbaşa təsir göstərir. Əgər inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə nəzər salsaq görərik ki, həmin ölkələrin uğurlarının təməlinə ideya, fikir, innovasiya, elmi-texniki tərəqqi dayanır. Biz də ölkəmizdə müxtəlif istiqamətlərdə islahatlar apararkən müasirləşməyə üstünlük veririk. Müasir dövlətin qurulması elmin inkişafı olmadan mümkün deyildir*” (4).

1945-ci ildə Azərbaycan SSR EA-nın 15 haqiqi üzvündən ibarət ilk heyətində Ü.Hacıbəyov da var idi. Azərbaycan EA İncəsənət İnstitutu 1945-ci ildə böyük Azərbaycan bəstəkarı, akademik Ü.Hacıbəyov tərəfindən yaradılmış, 1945-1948-ci illərdə bu institutun direktoru Üzeyir bəy olmuşdur. Ü.Hacıbəyov Azərbaycan musiqi mədəniyyəti tarixində yeni istiqamət və milli bəstəkarlıq məktəbinin əsasını qoymuşdur. Ü.Hacıbəyov Azərbaycanın əməkdar incəsənət xadimi, SSRİ Xalq artisti, Stalin Mükafatı laureatı, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının akademiki kimi şöhrət qazanmışdır. Ümummilliyet lider Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə hər il 18 sentyabr Üzeyir Musiqi günü, hazırda isə Milli Musiqi günü kimi, qeyd olunmağa başlanmışdır.

Səməd Vurğun təkcə məşhur şair deyil, eyni zamanda böyük alim, əvəzsiz təşkilatçı və nəzəriyyəçi idi. 1945-ci ildə yaradılmış Azərbaycan Elmlər Akademiyasının təsisçilərindən biri də Səməd Vurğun olmuş və o, Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının akademiki seçilmişdir. 1954-cü

ildə Səməd Vurğun Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti vəzifəsinə təyin edilmiş və Azərbaycan elminin, ədəbiyyatşünaslığının inkişafında çox əvəzsiz xidmətlər göstərmişdir.

1970-1983-cü illərdə Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik Həsən Abdullayev olmuşdur. Onun fəaliyyətini iki cəhətdən qiymətləndirmək olar:

Birincisi, Həsən Abdullayev bərpa işlərində özü fəal iştirak edirdi, Akademiyanın həyətinin yaşıllaşdırılması onun adı ilə bağlıdır. O, həyəti yaşıllaşdırmaq üçün institutlara ağac əkməyi tapşırırdı. İndi də şəhərdə insanların dincəldiyi, ekoloji cəhətdən təmiz yerlərdən biri məhz Elmlər Akademiyasının həyət-bağdır.

İkincisi, Həsən Abdullayev Elmlər Akademiyasının milliləşdirilməsində, onun azərbaycanlı kadrlarla təmin olunmasında mühüm rol oynamışdır.

Bu xüsusda Elmlər Akademiyasında xüsusi xidmətləri olan Ziya Bünyadov və Əlisöhbət Sumbatzadənin də adlarını çəkmək mütləqdir. Ziya Bünyadov cəsarətli, mövqeyi olan nadir şəxsiyyətlərdən, görkəmli şərqşünas alimlərdən biri idi. Z.Bünyadov Böyük Vətən müharibəsində Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülməklə, xalqımızın şöhrətini ucalara qaldırır. O, Azərbaycan xalqının türksoylu olmasını elmi əsaslarla sübut etmiş, tarixşünaslıq elmində ermənilərə qarşı böyük bir cəbhə açmışdı.

Ə.Sumbatzadə 1957-59-cu illərdə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, Yaxın və Orta Şərq Xalqları İnstitutunun, Tarix İnstitutunun direktoru, Azərbaycan Elmlər Akademiyası İctimai Elmlər Bölməsinin akademik-katibi olmuşdur.

Elmlər Akademiyasının inkişafına görkəmli fizioloq alim Abdulla İsmayıl oğlu Qarayev də (o, məşhur bəstəkar Qara Qarayevin əmisi oğlu idi) böyük töhfə vermişdir. 1949-cu ildə Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü seçilmiş A.Qarayev Fiziologiya İnstitutunun direktoru olmuşdur.

Elmlər Akademiyasında bütün dövrlərdə müəyyən çətinliklər olmuşdur, problemlər indi də var. Şüurlü həyatımın 50 ilini Akademiyada işləmişəm. Əvvəlki nəsillərin saflığı indi xeyli azalmışdır. Hazırda dəqiq elmlərə aid institutlar Təhsil Nazirliyinə verilmiş, nazirlik Elm və Təhsil Nazirliyi adlanmışdır. Bunu elmin inkişafının dinamikasının artması məqsədilə etdilər. AMEA-nın Qafqazşünaslıq İnstitutunu bağladılar. Halbuki bu institut erməni ideologiyasına qarşı tədqiqatları ilə məşhur idi. Erməniliyi, ermənilərin tarixini, bugününü yaxşı bilmək lazımdır. İnstituta təcrübəli alim Musa Qasımlı rəhbərlik edirdi. O, indi Milli Məclisin Sədr müavini.

Elmi qurumların idarə olunması alimləri narahat edir. Hamımıza məlumdur ki, fəlsəfədə “forma” və “məzmun” adlı kateqoriyalar var. Hər bir işdə forma və məzmun vəhdət təşkil etməlidir. Ənənəviliklə müasirlik birləşməlidir. İnkari inkar qanuna görə, keçmiş məhv etmək olmaz, keçmişdəki dəyərli cəhətləri götürmək, müasirliklə birləşdirmək lazımdır. Çin Xalq Respublikası keçmişdəki dəyərlərini müasir Çin cəmiyyətinə tətbiq etməklə görünməmiş inkişafa nail olubdur.

Elmdə tarixilik, varisliklə yanaşı, elmi məktəb də olmalıdır. Mən aspiranturayı Moskva şəhərində SSRİ EA Fəlsəfə İnstitutunda bitirmişəm. Orada məşhur alimlərin elmi məktəbinin olduğunu görmüşəm. Orada güclü elmi mühit var idi. AMEA-nın müxbir üzvü S.Xəlilovun bir fikri diqqəti cəlb edir: *“Elm sahəsində quruculuq işləri, bu sahədə çalışan adamların əməyinin müasir tələblər səviyyəsində qiymətləndirilməsi, Akademiyanın işçi üzvlərinin orta yaş həddinin aşağı salınması və s. bu kimi yeniliklər AMEA-da geniş islahatlar aparılması üçün şərtidir”* (3, s.163). Bununla da müəllif Elmlər Akademiyasında yeniliklərə əsaslanan islahatların aparılması zərurətindən bəhs etmişdir. İndi Elmlər Akademiyasını gənclər tənqid edirlər. Onlar unudurlar ki, Azərbaycanda elm Elmlər Akademiyasında, Qərbdə isə ali məktəblərin elmi-tədqiqat institutlarında formalaşmış inkişaf etdirilir.

Elmlər Akademiyasında əvvəllər fəlsəfə və xarici dil kafedraları fəaliyyət göstərirdi. İndi onlar bağlanmışdır. Doktorantlar xarici dildən imtahanı Dövlət İmtahan Mərkəzində verirlər. Halbuki Akademiyanın xarici dil kafedrasında onlara görkəmli dilçilər dərs deyir, doktorantları imtahana hazırlayırdılar. Doktorantlar xarici dili öyrənərkən ədəbiyyatdan istifadə etməyi bacarmalıdılar. Onlardan isə çətin xarici dil proqramları üzrə imtahanlar götürürlər. Buna görə yüzlərlə doktorant dissertasiya müdafiə edə bilmir. Doktoranturaya qəbul zamanı fəlsəfədən imtahan vermək də ləğv olunub. Ali məktəblərdə fəlsəfi istiqamətli kafedralar bağlanmış, sayı azaldılmışdır.

İndi söhbət gedir ki, fəlsəfə doktorluğundan sonrakı pilləni – elmlər doktorluğunu ləğv etsinlər. İndi professor, dosent elmi adlarını almaq da çox çətinləşdirilib. Belə ki, elmlər doktoru olmaq üçün 10-15 il vaxt lazımdır. Elmlər Akademiyasında maddi-texniki baza, maddiyyat, maaşlar çox aşağıdır.

Alim ən çox öz məişət qayğılarını düşünmək, həll etmək zorunda olduğundan fikri öz elm sahəsindən, tədqiqatından yayınır.

Elmlər Akademiyasına dövlət başçımız İlham Əliyev, onun xanımı Mehriban Əliyeva dəstək verə bilər. Prezident İlham Əliyev Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunda dissertasiya müdafiə edərək tarix elmləri namizədi elmi dərəcəsinə alıbdir. Azərbaycanın birinci xanımı, birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva özü fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsinə layiq görülmüş, bir çox xarici universitetlərin fəxri doktorudur. Onun anası rəhmətlik Aidə İmanquliyeva görkəmli şərqşünas alim olmuş, atası Arif Paşayev fizika sahəsində uğurlar qazanmış akademikdir.

Elm strateji sahə olduğundan islahatlar zərgər dəqiqliyi ilə aparılmalı, tələblər də artırılmalı, elmdə məhsuldarlıq yüksəldilməlidir. İlham Əliyev həmişə məmurlara deyir ki, mən sizi vəzifəyə təyin etmişəm ki, xalqa xidmət edəsiniz. Təəssuf ki, bəzi məmurlarda şəxsi maraq dövlət marağını üstələyir. İlham Əliyev xalqa xidmətin ən yaxşı nümunəsidir.

Akademiya qorunub saxlanılmalı, yaşamalıdır. O, gələcək nəsillərə, ölkəmizin rifahı üçün lazımdır. Elmi olmayan, elmi zəif olan millətlərin taleyi göz qabağındadır. Elmdə, islahatlarda yaxşı nəticə əldə olunmalıdır. Alimlər çox fədakar olduqları qədər də, həssas, köməyə, qayğıya ehtiyacı olan narahat təbəqədir. Onların dövlət qayğısına, himayəsinə ehtiyacı vardır.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. Azərbaycan SSR qanunları, Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanları və Azərbaycan SSR Hökuməti qərarlarının xronoloji külliyyatı: Azərb. SSR Nazirlər Soveti yanında Hüquq Komissiyası, 1936-1945 / red.M.A. Həsənov. – Bakı: [s. n.], c. 2. – 1961. – s. 342-343.

2. Əliyev H. Azərbaycan Respublikası Elmlər Akademiyasında ziyalılarla görüşdə çıxış *21 sentyabr 1993-cü il.*// Əliyev Heydər. Müstəqilliyimiz əbədidir. - Bakı: Azərnəşr, 1997. - s. 148-164

3. Xəlilov S. Lider. Dövlət. Cəmiyyət. Bakı: Azərbaycan Universiteti Nəşriyyatı, 2001, -368 s.

4. İlham Əliyev Milli Elmlər Akademiyasının illik ümumi yığıncağında iştirak etmişdir » Azərbaycan Prezidentinin Rəsmi internet...//<https://president.az/az/articles/view/2026/23.08.202>

5. Академия наук Азербайджанской ССР // Бакинский рабочий, 1945. 1 апреля, – с.1.

6. Постановление Совета Народных Комиссаров Азербайджанской ССР «Об организации Академии наук Азербайджанской ССР» от 27 марта 1945 г. // Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin Siyasi Sənədlər Arxivı, Fond № 1, siyahı №206, iş №6, s. 355-358.

7. Постановление Азербайджанского Центрального Исполнительного Комитета «Об Азербайджанском отделении Закавказского филиала АН СССР» от 29 декабря 1932 г. // Azərbaycan Respublikasının Dövlət Arxivı, Fond №379, siyahı №1, iş №4752, vərəqlər – 1-2.

Rəyçi: f.e.d., prof. İlham Məmmədzadə